DEMOS DIALOGUE GUIDE

rozmawiajmy
Fundacja Wspierania Dialogu

TIMEOUT FOUNDATION

HERMES

Co-funded by
the European Union

Inhoudsopgave

1. Inleiding tot de DEMOS-handleiding 1
2. Over het DEMOS-project. 2
   2.1. Achtergrondinformatie. 3
   2.2. Het DEMOS-project 6
3. DEMOS Onderzoeksresultaten 8
4. Inleiding tot de DEMOS-dialoog. 11
   4.1. Dialoog. 11
   4.2. DEMOS-dialoogmethode. 13
5. DEMOS-dialoogkaarten 16
6. Hoe organiseer je je eigen DEMOS-dialoog. 17
   6.1. Je eigen DEMOS-dialoogevenement plannen. 21
   6.2. De deelnemers selecteren en hen uitnodigen voor uw eigen DEMOS-dialoogevenement. 23
   6.3. De DEMOS-dialoog begeleiden 27
   6.4. Communiceren en de dialoog afronden 39

Referenties 41

rozmawiajmy Fundacja Wspierania Dialogu

TIMEOUT FOUNDATION

HERMES

Co-funded by the European Union

Disclaimer: Het DEMOS-project wordt medegefinancierd door de Europese Unie. De standpunten en meningen die hierin worden weergegeven, zijn echter uitsluitend die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van de Europese Unie of het Europees Uitvoeringsagentschap voor Onderwijs en Cultuur (EACEA). Noch de Europese Unie, noch het EACEA kan hiervoor aansprakelijk worden gesteld.

Deze licentie geeft hergebruikers het recht om het materiaal te verspreiden, te bewerken, aan te passen en erop voort te bouwen in elk medium of formaat, uitsluitend voor niet-commerciële doeleinden en op voorwaarde dat de maker wordt vermeld.

Dit werk valt onder de CC BY-NC-ND 4.0-licentie

rozmawiajmy
Fundacja Wspierania Dialogu

TIMEOUT
FOUNDATION

HERMES

Co-funded by
the European Union

1 Inleiding tot de DEMOS-handleiding

Deze handleiding is opgesteld voor de organisatoren en begeleiders van de DEMOS-dialoogsessies, maar ook voor iedereen die in het algemeen geïnteresseerd is in dit onderwerp. We hopen dat lezers door het lezen van deze handleiding meer te weten komen over begrippen die verband houden met democratie en over de mogelijkheden van dialoog. In deze handleiding vindt u nuttige informatie, activiteiten en hulpmiddelen die u kunnen helpen bij het organiseren van uw eigen DEMOS-dialoogsessie.

De DEMOS-handleiding is ontwikkeld in samenwerking met drie partnerorganisaties: Fundacja Wspierania Dialogu „Rozmawiajmy" (Stichting ter Bevordering van de Dialoog) uit Polen, Erätauko-säätiö (Timeout-stichting) uit Finland en HERMES (Kroatisch Netwerk voor Onderwijs en Ontwikkeling ter Bevordering van de Communicatie) uit Kroatië.*

De DEMOS-handleiding is opgesteld in het kader van het Erasmus+-project 2023-1-PL01-KA220-ADU-000154257, dat door de Europese Unie wordt medegefinancierd en de naam DEMOS – Democracy Dialogues draagt.

*Nederlandse vertaling: BELvue museum, beheerd door de Koning Boudewijnstichting.

2 Over het DEMOS-project

> *"Democracies must be worked on and renewed every single day, and this requires citizens* ***to be empowered to speak up."***

(2019-2024 European Commission's Priority "A new push for European democracy")

Het idee van democratie heeft zich door de eeuwen heen verspreid: van het Oude Griekenland, waar het voor het eerst werd toegepast, tot Europa en de rest van de wereld in de 21e eeuw. Bij democratie denken we meestal aan vrije verkiezingen, parlementen, instellingen en wetten.

De essentie van democratisch bestuur ligt echter in de **democratische cultuur** ('de democratie buiten het stemhokje') - in de vragen hoe we allemaal samenleven, met elkaar communiceren en hoe we omgaan met belangrijke vraagstukken.

Een democratische cultuur impliceert ook dat we in dialoog gaan met elkaar, dat we conflicten op een vreedzame manier oplossen, dat we actief deelnemen aan de samenleving en dat we verantwoordelijkheid nemen voor de beslissingen die we nemen.

2.1. Achtergrondinformatie

Verschillende onderzoeken, waaronder die uitgevoerd door the Economist's Intelligence Unit, Varieties of Democracy (V-Dem), IPSOS, International Institute for Democracy and Electoral Assistance (IDEA), en Freedom House, onderstrepen bepaalde tendensen in de democratie wereldwijd. The Economist's Intelligence Unit's 2023 Democracy Index wijst op een achteruitgang van de democratie wereldwijd tot het laagste niveau sinds 2006, met slechts 8% van de wereldbevolking die in volwaardige democratieën woont en 40% die leeft onder een autoritair bestuur. Uit de rapporten van IPSOS en IDEA blijkt ook dat er wijdverbreide ontevredenheid heerst over de democratie, zelfs in gevestigde democratieën die al lang bestaan. Het rapport van V-Dem wijst op een wereldwijde achteruitgang van de democratische standaarden, waarbij zaken als de vrijheid van meningsuiting verslechteren en de censuur door de overheid in veel landen toeneemt. Het rapport "Freedom in the World 2023" van Freedom House benadrukt het belang van actieve burgerparticipatie en waakzaamheid om de democratie in stand te houden.

De toekomst van de democratie is een veelbesproken onderwerp. Hoe we mensen in staat kunnen stellen hun stem te laten horen, is een vraag die ereldwijd gesteld wordt. In het algemeen staat de democratie wereldwijd voor verschillende uitdagingen:

1. Uitholling van democratische normen: in veel democratieën neemt de naleving van democratische normen en beginselen, zoals de rechtsstaat, persvrijheid en eerbiediging van de rechten van minderheden, af. Autoritaire leiders maken vaak misbruik van zwaktes in democratische systemen om hun macht te versterken en democratische instellingen te ondermijnen.

2 Bedreigingen voor de integriteit van verkiezingen: Verkiezingsinmenging, het ontmoedigen van kiezers en het manipuleren van verkiezingsprocessen vormen een ernstige bedreiging voor de democratie. Deze praktijken ondermijnen de legitimiteit van verkiezingen en tasten het vertrouwen van het publiek in democratische instellingen aan.

3 Opkomst van populisme: De opkomst van populistische leiders en bewegingen heeft democratische systemen in veel landen gedestabiliseerd. Populistische leiders maken achtergestelde groepen vaak tot zondebok, verspreiden polariserende retoriek en ondermijnen democratische normen in hun streven naar macht.

4 Ongelijkheid en politieke polarisatie: Economische ongelijkheid en politieke polarisatie ondermijnen het democratisch bestuur doordat ze de sociale verdeeldheid vergroten en het vertrouwen in democratische instellingen aantasten. Deze polarisatie kan leiden tot een patstelling, waardoor het moeilijk wordt om dringende kwesties aan te pakken en de doeltreffendheid van democratische systemen in het gedrang komt.

5 Technologische uitdagingen: De snelle technologische vooruitgang brengt nieuwe uitdagingen voor de democratie met zich mee, zoals de verspreiding van desinformatie, online manipulatie en bedreigingen voor de privacy. Met name sociale mediaplatforms worden in verband gebracht met de verspreiding van valse informatie en de versterking van polariserende inhoud.

6 Globalisering en democratische neergang: globalisering heeft nieuwe kansen voor economische groei gecreëerd, maar heeft ook bijgedragen aan de uitholling van het democratisch bestuur.

- Grensoverschrijdende bedreigingen, zoals cyberaanvallen, terrorisme en georganiseerde misdaad, vormen een uitdaging voor de traditionele opvattingen over staatssoevereiniteit en democratische verantwoordingsplicht.

7. Klimaatverandering en aantasting van het milieu: klimaatverandering en aantasting van het milieu vormen een bedreiging voor de stabiliteit van democratische samenlevingen doordat ze sociale en economische ongelijkheden vergroten, conflicten over schaarse hulpbronnen aanwakkeren en het vertrouwen van het publiek ondermijnen in het vermogen van democratische instellingen om deze uitdagingen doeltreffend aan te pakken.

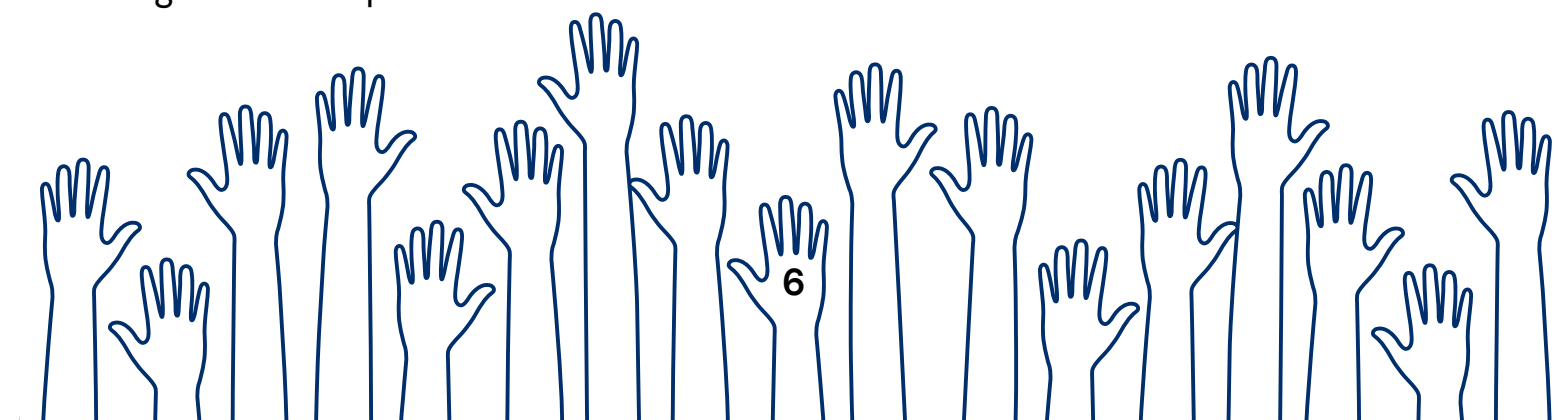
2.2. Het DEMOS-project

Het DEMOS - Democracy Dialogues project wil een antwoord bieden op enkele van de bovengenoemde uitdagingen door mensen aan te moedigen om met elkaar in gesprek te gaan over belangrijke maatschappelijke kwesties. Dialoog, levenslang leren en persoonlijke ontwikkeling kunnen cruciale antwoorden zijn op de uitdagingen waarmee mensen worden geconfronteerd.

De belangrijkste doelstellingen van het DEMOS-project:

1. De maatschappelijke dialoog bevorderen
2. De dialoogvaardigheden van burgers verbeteren
3. Burgers op een inspirerende en constructieve manier meer helpen leren over democratie
4. Door middel van de drie bovengenoemde doelstellingen: de democratische cultuur versterken

Om de bovengenoemde doelstellingen te verwezenlijken, hebben we de DEMOS Dialogue-methode ontwikkeld als hulpmiddel om belangrijke maatschappelijke kwesties waar dan ook te bespreken. Met behulp van deze methode kun je mensen met verschillende achtergronden uitnodigen om samen te komen, om hun ervaringen met uiteenlopende zaken te delen en pm naar anderen te luisteren. Met behulp van de DEMOS-dialoogmethode kun je meer te weten komen over jezelf, anderen en democratie. Naast het verbeteren van dialoogvaardigheden is de methode er ook op gericht deelnemers aan te moedigen zich maatschappelijk in te zetten in hun lokale gemeenschap.

Het DEMOS-project heeft gratis materiaal ontwikkeld om begeleiders te helpen bij het opzetten van hun eigen, lokale dialoognetwerken.

- **De DEMOS-handleiding** biedt achtergrondinformatie, geeft een inleiding tot de DEMOS-dialoogmethode en reikt praktische hulpmiddelen aan voor begeleiders

- **DEMOS-dialoogkaarten** maken deel uit van de DEMOS-dialoogmethode en dienen als hulpmiddel bij het faciliteren van dialoogsessies over diverse democratiegerelateerde onderwerpen

- **Het trainingspakket** wordt gebruikt om begeleiders te ondersteunen en kan worden verspreid voor verder gebruik

- **DEMOS-website** bevat al het ontwikkelde materiaal dat voor iedereen gratis beschikbaar is: https://democracydialogues.eu/

- **Het communicatiemateriaal** biedt ondersteuning aan organisatoren en begeleiders bij het opzetten van hun eigen DEMOS Dialoogbijeenkomsten

Onthoud dat het leren voeren van een goede dialoog en het versterken van een democratische cultuur tijd vraagt. Democratisering gebeurt stap voor stap. Neem die tijd – en vergeet vooral niet om er plezier in te hebben!

3 DEMOS onderzoeksresultaten

"WE MOETEN ELKAAR ONTMOETEN"

De democratie waarborgen door middel van dialoog en burgerparticipatie

Europese beschouwingen over democratie

Tussen oktober 2023 en januari 2024 heeft het onderzoeksteam van de Democracy Dialogues - DEMOS een korte survey[5] gehouden over hoe de democratie wordt ervaren in hun eigen land en in de Europese Unie. Het rapport, dat is gebaseerd op de antwoorden van deelnemers uit Polen, Kroatië, Finland en andere Europese landen, gaf ons inzicht in de verwachtingen en zorgen die burgers vandaag de dag hebben over de toestand van de democratie.

Het pessimisme en de teleurstelling in de democratie van **Kroatië** en zijn buurlanden waren duidelijk merkbaar in de antwoorden die mensen gaven - in de afgelopen 30 jaar sinds het uiteenvallen van Joegoslavië waren er in deze regio hoge verwachtingen en werd er grote hoop gevestigd op de democratische bestuursvorm. De invoering van democratie en een meerpartijenstelsel was immers een van de voorwendsels waaronder de oorlogen rond het uiteenvallen van Joegoslavië uitbraken. In deze survey werd het vertrouwen van mensen in de democratie om in hun behoeften te voorzien sterk beïnvloed door (de perceptie van) corruptie, ontgoocheling in de politieke elite en een gevoel van berusting over sombere toekomstperspectieven.

Finland, het rijkste land en de meest stabiele democratie in deze groep, gaf inzicht in de weloverwogen reflectie van mensen op en hun waardering voor de voordelen van de democratie, maar ook in hun terughoudendheid ten aanzien van enkele tekortkomingen of mogelijke risico's ervan. Volgens verschillende onderzoeken behoort Finland consequent tot de top van de landen ter wereld op het gebied van democratie. Deelnemers aan de DEMOS-survey leken veel waarde te hechten aan beginselen als gelijkheid, transparantie en participatie, die van fundamenteel belang zijn voor de democratie. Tegelijkertijd maakten zij zich zorgen over polarisatie, de verslechterende participatie- en discussiecultuur, en buitenlandse politieke ontwikkelingen zoals de oorlog in Oekraïne.

De DEMOS-survey werd in Polen op een bijzonder moment afgenomen: na de verkiezingen van 2023, die tot een regeringswisseling hadden geleid. Na acht jaar bewind van de politieke partij waarvan het beleid zowel binnen Polen als vanuit de Europese Unie veel bezorgdheid wekte over een achteruitgang van de democratie, was bij veel van de ondervraagden opluchting te merken. Tegelijkertijd zorgden de sterke polarisatie in het land en het onvermogen om over verschillen heen te communiceren ervoor dat veel van onze Poolse respondenten zich zorgen maakten over het zware werk dat nog voor ons ligt op het gebied van het herstel van democratische instellingen en processen, en het overbruggen van diepgewortelde maatschappelijke verdeeldheid.

De twee onderstaande woordwolken zijn samengesteld op basis van alle **meer dan 300 reacties**. De eerste woordwolk bestaat uit de uitdagingen en zorgen die mensen hebben met betrekking tot de democratie in hun eigen land en in de EU, terwijl de andere woordwolk de democratische elementen toont die volgens alle respondenten hoop bieden of kansen scheppen, zowel in hun eigen land als in de Europese Unie.

Deze kernbegrippen vormen de basis van onze DEMOS-dialoogkaartenset, die u *hier* kunt vinden.

U kunt het volledige onderzoeksrapport (30 blz.) raadplegen op onze website.

Uitdagingen en zorgen die respondenten signaleren in hun eigen land of binnen de Europese Unie

Hoopvolle elementen of kansen die respondenten zien in hun land of binnen de Europese Unie

4 Inleiding tot de DEMOS-dialoog

Een gesprek is een krachtig middel. Het neemt een centrale plaats in in het leven van mensen. Toch vinden we het soms moeilijk om onze mening te geven wanneer dat nodig is en om oprecht naar anderen te luisteren.

We hebben allemaal onze eigen sterke en zwakke punten als het gaat om onze gespreksvaardigheden. We groeien op in verschillende samenlevingen, culturen en gezinnen. We hebben misschien verschillende behoeften waaraan moet worden voldaan voordat we bereid zijn om aan een gesprek deel te nemen. Sommige gesprekken of onderwerpen gaan ons gemakkelijk af, andere vinden we moeilijk.

Niemand is perfect als het gaat om gespreksvaardigheden. Maar we kunnen wel oefenen, ongeacht onze leeftijd. En dat is een geruststellende gedachte.

Verderop in deze gids kom je meer te weten over hoe je een betere luisteraar kunt worden en actiever kunt deelnemen aan een gesprek. Met behulp van de praktische DEMOS-dialoogtools kan iedereen deze vaardigheden oefenen.

4.1. Dialoog

Een dialoog is een constructief gesprek waarin ieders mening even belangrijk is. Een succesvolle dialoog helpt alle deelnemers om een dieper inzicht te krijgen in het onderwerp dat aan de orde is, en zet aan tot nadenken over zichzelf, anderen en de samenleving in het algemeen.

Het woord dialoog komt oorspronkelijk uit het Grieks. Dia logos iwordt meestal vertaald als: via het woord, tussen de woorden door of de stroom van betekenis. In de literatuur en het dagelijks leven wordt dialoog meestal vanuit vier perspectieven bekeken:

- communicatie, interactie – dialoog als een gesprek of een bijzondere vorm van communicatie waarin wederzijds begrip centraal staat
- relaties – het smeden van banden, gezond en hecht contact, en persoonlijke ontwikkeling dankzij dialooggerichte relaties
- collectieve intelligentie – dat wil zeggen: het vermogen om van elkaar te leren en betere beslissingen te nemen door middel van goede communicatie, waarbij luisteren en openstaan voor andere meningen van cruciaal belang zijn
- filosofie – waarbij de nadruk ligt op de mens en zijn ontmoeting met een ander mens (dialoogfilosofie)

Al deze concepten zijn inclusief in plaats van exclusief en helpen mensen om in vrede en wederzijds begrip samen te leven.

Het dialogisch vermogen van een persoon kan worden opgevat als een reeks vaardigheden en houdingen die goede communicatie bevorderen en die kunnen worden verbeterd en geoefend. Voorbeelden van dergelijke vaardigheden zijn:

- Spreken vanuit je hart en daarbij goed letten op wat je zegt
- Acief luisteren
- Openstaan voor nieuwe informatie
- Andere mensen respecteren
- Andere meningen respecteren
- Oordelen en vooroordelen opzij zetten
- Een prettige sfeer creëren voor een bijeenkomst
- Reflectief denken gebruiken om je communicatie met anderen te verbeteren
- Je bewust zijn van emoties
- Zich bewust zijn van onuitgesproken machtsverhoudingen (bijv. leeftijd, burgerschap, welvaart, geslacht, seksuele geaardheid, etniciteit)

4.2. DEMOS-dialoogmethode

De DEMOS-dialoog is een methode die mensen met elkaar in contact brengt en hen helpt om op een constructieve manier over democratie en daaraan verwante thema's te praten.

De DEMOS-dialoog helpt deelnemers meer te leren over zichzelf, over elkaar en over democratie. Het biedt de kans om even stil te staan bij verschillende onderwerpen op een rustige manier en kan burgerparticipatie stimuleren.

In dit soort gesprekken voelen mensen zich vrij en gesteund om hun mening te uiten. Deelnemers kunnen open en respectvol spreken, aandachtig naar elkaar luisteren en proberen hun eigen overtuigingen of vooroordelen even opzij te zetten om samen tot een gedeeld begrip te komen. Zulke interacties versterken niet alleen wederzijds begrip, respect en vertrouwen, maar helpen ook om problemen aan te pakken en verminderen gevoelens van eenzaamheid

Een dialoog voeren is echter niet altijd mogelijk en mag niet worden verward met onderhandelen, verzoening, conflictoplossing, belangenbehartiging, debat of besluitvorming. Gebruik dialoog in plaats daarvan wanneer er behoefte is aan een beter begrip van het onderwerp of wanneer verschillende mensen bij elkaar moeten worden gebracht om op een constructieve en gelijkwaardige manier van gedachten te wisselen.

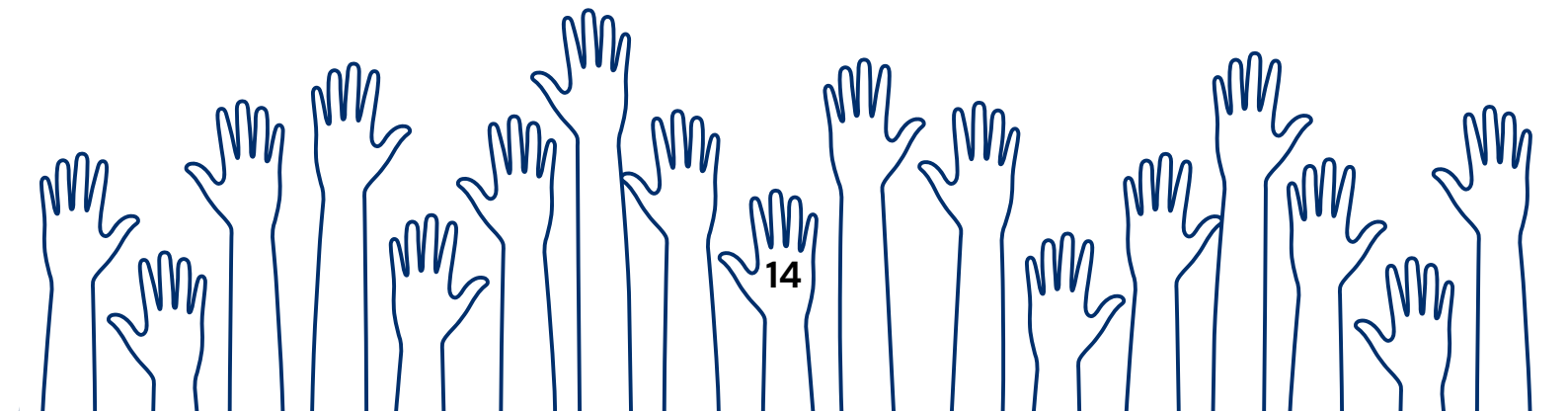

De DEMOS-dialoog is een semi-gestructureerde dialoogmethode. Dat komt omdat we de methode zo eenvoudig mogelijk wilden maken, zowel voor de begeleider als voor de deelnemers. Structuur zorgt voor een veilig gevoel. Gebruiksvriendelijk materiaal stimuleert tot actie.

De methode kan indien nodig worden aangepast, bijvoorbeeld om mensen met verschillende achtergronden in staat te stellen deel te nemen of hen daarbij te ondersteunen. De DEMOS-dialoog is deels gebaseerd op de Timeout-methode, die in Finland is ontwikkeld.

Elke DEMOS-dialoog heeft een gespreksleider die ervoor zorgt dat iedereen aan de discussie kan deelnemen en dat de deelnemers elkaar respecteren. Verderop in deze handleiding vind je verschillende hulpmiddelen die je kunnen ondersteunen in je rol als gespreksleider.

Het belangrijkste hulpmiddel voor de begeleider en de deelnemers zijn de basisregels voor de DEMOS-dialoog. De begeleider legt de regels vooraf aan de deelnemers uit en neemt ze aan het begin van de dialoog nog eens door. De deelnemers komen vervolgens overeen zich aan deze regels te houden en stellen indien nodig aanvullende regels op.

Basisregels voor DEMOS-dialogen

1 **Luister naar anderen, onderbreek niet en ga geen andere gesprekken aan**

"Iedereen moet de kans krijgen om zijn of haar mening in alle rust uiteen te zetten. Het is belangrijk dat we elkaar niet onderbreken of met onze buurman of buurvrouw fluisteren."

2 **Deel je eigen gedachten en ervaringen**

"Om het besproken onderwerp en elkaar beter te kunnen begrijpen, is het een goed idee om over onze eigen gedachten en ervaringen te praten. Dit houdt in dat we anderen vertellen welke kwesties, gebeurtenissen en situaties onze opvattingen hebben beïnvloed."

3 **Heb respect voor de andere deelnemers**

"Laten we respect tonen voor verschillende mensen en de verschillende standpunten die zij innemen. Laten we ons bewust zijn van en rekening houden met verschillende emoties en mogelijke onuitgesproken machtsverhoudingen."

4 **Denk rustig na en breng wat je zegt in verband met wat anderen hebben gezegd**

"Je hoeft niet de juiste antwoorden te hebben. Bij een dialoog gaat het om nieuwsgierig zijn en samen over verschillende kwesties nadenken. We hoeven niet één unanieme mening of oplossingen te vinden."

5 **Wees aanwezig en respecteer de vertrouwelijkheid van het gesprek**

"Tijdens een gesprek is het belangrijk dat we ons op elkaar en op het onderwerp concentreren, dus laten we onze mobiele telefoons en laptops even opbergen. Laten we het gesprek vertrouwelijk houden, zodat iedereen zo vrij mogelijk kan spreken. Je mag je eigen gedachten delen, maar als je die van iemand anders wilt delen, vraag dan eerst toestemming."

6 **Sta open voor verandering**

"Een dialoog kan ons raken. Hij kan nieuwe inzichten opleveren en ons aanzetten tot een andere kijk op de dingen. Hij kan ons stimuleren om in actie te komen en met anderen verder over het onderwerp te praten. Er kunnen mooie dingen gebeuren, en DEMOS Dialogue is een manier om daarmee te beginnen!"

5 DEMOS-dialoogkaarten

De DEMOS-dialoogkaarten bestaan uit thematische vragen die verschillende democratische en Europese waarden, dilemma's, vragen en uitdagingen belichten. Deze dialoogkaarten vormen het belangrijkste hulpmiddel bij het begeleiden van democratiedialogen en zijn bedoeld om zowel begeleiders als deelnemers meer inzicht te geven in de belangrijkste democratische uitdagingen.

Elk van de meer dan 70 DEMOS-dialoogkaarten behandelt een specifiek sleutelbegrip, concept, spanningsveld, dilemma, controverse of maatschappelijk vraagstuk op het gebied van democratie. Naast de basisdefinitie van dit onderwerp zijn er drie niveaus van vragen voor het dialoogproces: warming up, verdieping en afsluitende reflecties.

Kies bij het organiseren van uw DEMOS-dialoog een van de onderwerpen die op de kaarten staan vermeld – en gebruik die kaart samen met het DEMOS-dialoogscenario om de dialoog in goede banen te leiden.

Je vindt alle onderwerpen en kaarten op de DEMOS-website, samen met al het andere benodigde materiaal.

6 Hoe organiseer je je eigen DEMOS-dialoog

> *De DEMOS-dialoog is geslaagd wanneer deelnemers elkaar als gelijkwaardige partners benaderen, er wederzijds vertrouwen groeit, het gesprek constructief verloopt, en deelnemers meer inzicht én bereidheid ontwikkelen om positief bij te dragen aan verandering.*

In de vorige hoofdstukken heb je kennisgemaakt met het DEMOS-project, de stand van zaken op het gebied van democratie, de resultaten van de DEMOS-survey, de DEMOS-dialoogkaarten en de definitie van de DEMOS-dialoogmethode. Dit is allemaal relevante en belangrijke informatie waarmee je vertrouwd moet raken voordat je aan de slag gaat en je eigen DEMOS-dialoog organiseert.

In dit hoofdstuk kom je meer te weten over de DEMOS-dialoogmethode, met praktische hulpmiddelen en best practices. **Deze hulpmiddelen helpen je bij het plannen, organiseren, communiceren, begeleiden en afronden van je dialoog.** Zorg dat je je ruim voor aanvang van je dialoog goed in het materiaal verdiept. **Je vindt al het materiaal ook op de DEMOS-website.**

Hoe organiseer je je eigen DEMOS-dialoogevenement?

- Neem deel aan de DEMOS-training voor dialoogbegeleiders
- Plan en organiseer je eigen DEMOS-dialoogevenement
  - Bepaal het onderwerp met behulp van de DEMOS-dialoogkaarten
- Nodig de deelnemers uit
- Begeleid de dialoog met behulp van de DEMOS-dialoogkaarten en het DEMOS-dialoogscenario
- Verzamel inzichten en feedback van de deelnemers
- Bedank de deelnemers
- Deel de inzichten van je groep (sociale media of lokale media)
- Vul het Google-formulier in om ons meer te vertellen over je dialoog (de link vind je op de DEMOS-website)
- Moedig vrienden aan om hun eigen dialoog te organiseren
- Organiseer er zelf ook nog eentje!

Onthoud goed!

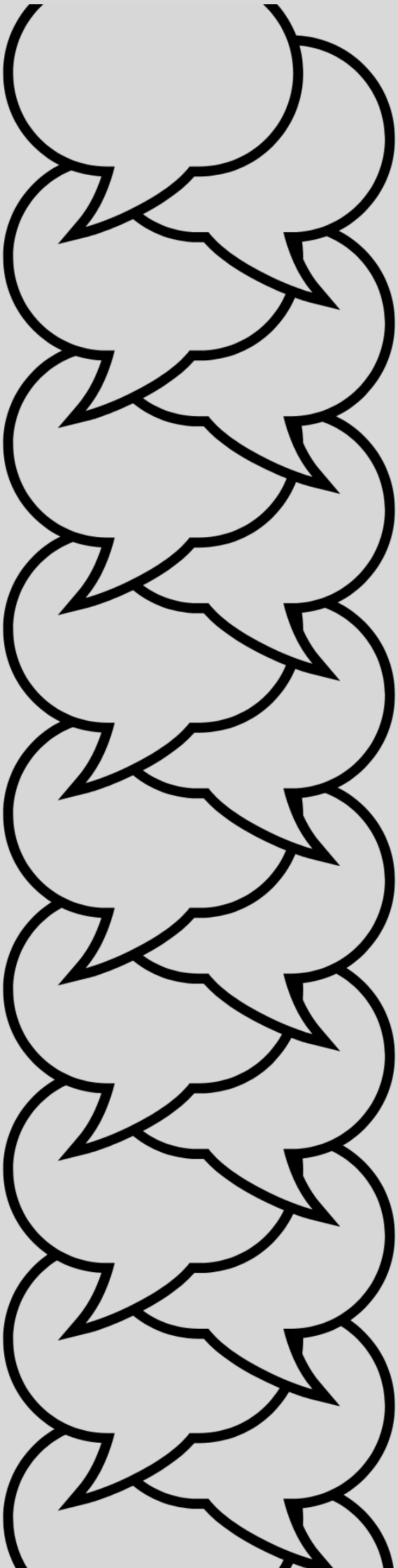
Om een succesvolle dialoog te organiseren, kun je altijd je eigen expertise inzetten:

- Ken je leuke ijsbrekers? Gebruik ze dan!
- Weet je exact wat de behoeften van jedoelgroep zijn? Pas dan de DEMOS-dialoog en/of uw evenement aan om aan die behoeften tegemoet te komen!
- Denk je dat je groep baat zou hebben bij richtlijnen voor een veilige omgeving? Stel die richtlijnen dan van tevoren op, of samen met je groep!
- Ben je een uitstekende bakker? Maak dan een taart voor de deelnemers!
- (Eigenlijk zou elke dialoog wel gebaat zijn bij een kopje thee of koffie en een stukje heerlijke taart.)

Ter herinnering: de DEMOS-dialoog is geen debat en ook geen methode om voor een bepaald standpunt te pleiten. Het is evenmin een methode voor verzoening of conflictoplossing. Het doel van het evenement is niet om te testen of je als organisator in staat bent om het standpunt van een deelnemer op de een of andere manier te veranderen, of om iemand tot een bepaald standpunt te bekeren. Het is evenmin de bedoeling om de dialoog zo interessant of spannend mogelijk te maken.

In plaats daarvan, is het jouw taak om een gelijkwaardige en constructieve dialoog te faciliteren, waarin mensen verschillende standpunten kunnen delen (niet slechts twee verschillende standpunten), zich kunnen concentreren op het luisteren naar elkaar en op basis daarvan zowel van zichzelf als van elkaar kunnen leren.

6.1. Je eigen DEMOS-dialoogevenement plannen

Bij het organiseren van een DEMOS-dialoog is een goede voorbereiding essentieel. Je moet nadenken over de datum en het tijdstip van het evenement, de locatie, wie eraan deelneemt, hoe je de dialoog gaat begeleiden, welk materiaal er nodig is en hoe je voor en na het evenement communiceert.

Als organisator van een DEMOS-dialoog bepaal je ook het onderwerp en de belangrijkste vragen voor de dialoog, met behulp van de DEMOS-dialoogkaarten. Het is ook een goed idee om na de dialoog contact te houden met de deelnemers om te zien of de dialoog hen heeft gestimuleerd om actief te zijn in hun lokale gemeenschap. En zoals we allemaal weten, is het altijd een goed idee om water, koffie, thee en wat hapjes te verzorgen. Dat draagt meestal ook bij aan de sfeer.

Veel werk? Mischien wel! Het is altijd een goed idee om je evenement samen met anderen te organiseren. Je kunt de verantwoordelijkheid delen en elkaar helpen. Dat maakt het meestal veel motiverender en leuker!

Zorg ervoor dat je voldoende tijd hebt om het DEMOS-gesprek voor te bereiden en contact op te nemen met de deelnemers. Door je goed voor te bereiden, leg je de basis voor een groot deel van wat er tijdens het gesprek gebeurt – dit geldt ook voor inclusie en het gevoel van veiligheid.

Vanuit deelnemersperspectief is het belangrijk om te begrijpen waaraan je deelneemt. Over het algemeen geldt: hoe beter we ervoor zorgen dat de deelnemers op de hoogte zijn van details zoals wat, wie, wanneer, waar en waarom met betrekking tot de dialoog, hoe meer ‘tools’ ze in handen hebben om deel te nemen en zich op hun gemak te voelen tijdens de discussie.

De locatie speelt een belangrijke rol bij het creëren van wederzijds vertrouwen en gelijkwaardigheid. De aankomst op de locatie moet soepel en veilig verlopen; kies daarom voor een locatie die politiek en ideologisch neutraal is.

Tijdens een dialoog zitten de deelnemers vaak in een kring zonder tafels. De kring is een zeer democratische vorm voor een dialoog. Iedereen kan elkaars gezicht zien en niemand zit op de voorste of achterste rij. Iedereen is gelijkwaardig.

Met andere woorden: het opbouwen van vertrouwen start al tijdens de voorbereiding. Zo wordt het tijdens het gesprek eenvoudiger om verder te bouwen op die stevige basis en het vertrouwen nog te versterken.

Vragen die je helpen bij het voorbereiden van je eigen DEMOS-dialoog

- Wat zou een goed onderwerp zijn? Gebruik de DEMOS-Dialoogkaarten om dit te bepalen!
- Waar organiseer ik de DEMOS-dialoog? Wat zou een geschikte locatie zijn voor de deelnemers? Live of online?
- Wie zijn de deelnemers?
- Wie leidt de discussie? Moet iemand aantekeningen maken?
- Hoe vraag je om feedback?

Denk bij het uitkiezen van een locatie aan het volgende:

- Wat symboliseert de locatie? Is de locatie bestemd voor een specifiek doel en wat betekent dit voor de deelnemers?
- Is de locatie rustig en ongestoord?
- Is het mogelijk om de tafels aan de kant te schuiven en de stoelen in een kring te zetten? Een kleine aanpassing in de traditionele opstelling zal de kwaliteit van het gesprek aanzienlijk beïnvloeden.
- Is er genoeg ruimte? Is er voor iedereen een stoel?
- Hoeveel deelnemers wilt u bereiken en hoeveel verwacht u dat er zullen komen? Kan de groep deelnemers in kleinere groepen worden verdeeld? De ideale grootte van een kleine groep voor een dialoog is ongeveer tien personen.
- Kunnen de mensen elkaar goed verstaan? Is er galm in de ruimte of is er achtergrondgeluid?
- Wat ga je doen om een warme en gezellige sfeer te creëren op de locatie? Kun je een kopje koffie aanbieden en misschien wat muziek op de achtergrond aanzetten?
- Hoe leren de mensen elkaar kennen? Als je de naam van de ander weet, verloopt het gesprek soepeler – het zou een goed idee kunnen zijn om naamkaartjes uit te delen!

6.2. De deelnemers selecteren en hen uitnodigen voor uw DEMOS-dialoogevenement

Je bent nu begonnen met het plannen van je eigen DEMOS-dialoog. Gefeliciteerd! De volgende stap is het bepalen wie er mee zullen doen. Wie moet je uitnodigen?

De diversiteit van de deelnemers zegt meestal ook iets over de diversiteit aan standpunten. Dit heeft een grote invloed op de vraag of de dialoog het begrip van het onderwerp zal vergroten. Diversiteit maakt het mogelijk om onverwachte inzichten te verwerven die zonder de dialoog binnen de groep niet mogelijk zouden zijn.

De diversiteit van de deelnemers kan worden bereikt door mensen met verschillende achtergronden uit te nodigen voor uw dialoog. Dit kan betrekking hebben op verschillende opleidingsniveaus, culturen en geloofsovertuigingen, leeftijdsgroepen, sociaaleconomische achtergronden of levensomstandigheden. Het is ook belangrijk om alle groepen in kaart te brengen die bij het onderwerp betrokken zijn – kies niet alleen de twee uitersten voor de discussie.

Je kunt mensen uitnodigen die je kent – dat kan het makkelijker maken. Maar nodig wel mensen uit met verschillende achtergronden en functies.

Zorg ervoor dat je het onderwerp van het gesprek al klaar hebt liggen wanneer je de deelnemers selecteert. Gebruik hiervoor de DEMOS-dialoogkaarten. Door de deelnemers te definiëren, kun je beter in kaart brengen welke groepen mensen het onderwerp belangrijk vinden en wie je zou moeten uitnodigen om deel te nemen. Dit kost weliswaar tijd, maar zal gedurende de hele dialoog zijn vruchten afwerpen.

Je kunt beginnen met het vaststellen van de deelnemers door na te denken over verschillende groepen, personen, actoren en organisaties die bij het onderwerp betrokken zijn. Bepaal wie de primaire doelgroep is en welke andere belangengroepen er zijn – wie zouden er nog meer bij de discussie aanwezig moeten zijn? Bedenk ook of er mensen zijn die doorgaans niet aan dit soort gesprekken deelnemen, en nodig ook die mensen uit.

Deze vragen helpen je bij het samenstellen van een diverse groep mensen

- Wie is de belangrijkste doelgroep?
- Voor wie is dit een belangrijk onderwerp?
- Op wiens leven heeft deze kwestie invloed?
- Wie neemt er doorgaans niet deel aan gesprekken over dit onderwerp?
- Wie is er nog meer geïnteresseerd in dit onderwerp?
- Wie heeft invloed op de beslissingen?
- Welke instanties zouden vertegenwoordigd moeten zijn? De publieke sector, de politiek, de media, kunst en cultuur, het bedrijfsleven, organisaties?

We raden je ten zeerste aan om alle deelnemers persoonlijk uit te nodigen voor je dialoog. Op die manier is het makkelijker om een diverse groep mensen te begeleiden. Bovendien voorkom je zo dat er te veel vertegenwoordigers van één specifieke groep aanwezig zijn. Door je deelnemers persoonlijk uit te nodigen, ontstaat er een meer open sfeer waarin men in alle rust over zaken kan nadenken, samen kan reflecteren en een gelijkwaardige en constructieve discussie kan voeren.

Zorg ervoor dat je voldoende tijd besteedt aan de selectie van de deelnemers – een diverse groep deelnemers heeft een grote invloed op de diepgang van de dialoog en op de manier waarop verschillende standpunten naar voren komen. Dit kan wat tijd en geduld vergen! Je kunt ook om hulp vragen. Bel je vrienden en familieleden om te vragen of zij iemand kennen die aan het profiel voldoet dat je zoekt. Je kunt een deelnemer ook vragen om een vriend of vriendin mee te nemen.

Houd bij het opstellen van de uitnodiging rekening met:

- Wat zal deelnemers ertoe aanzetten om aan de discussie deel te nemen? Bekijk de wereld eens door hun ogen.
- Wanneer en waar vindt de dialoog plaats?
- Wat staat er tijdens de dialoog op het programma en hoe ziet het dagprogramma eruit?
- Op welke praktische zaken moet men letten?

Verzend je uitnodigingen op verschillende geschikte manieren. Je kunt bellen, sms'en, een bericht sturen, een e-mail sturen en contact opnemen via sociale media en lokale netwerken. Je kunt je uitnodiging ook afstemmen op de doelgroep.

6.3. De DEMOS-dialoog begeleiden

Een DEMOS-dialoog is altijd een begeleid gesprek tussen 5 tot 12 mensen met verschillende achtergronden tijdens een fysieke bijeenkomst. Bij virtuele bijeenkomsten is het aantal deelnemers kleiner, namelijk ongeveer 4 tot 6 personen.

De gespreksleider zorgt ervoor dat de discussie constructief verloopt en dat de dialoog zo gelijkwaardig mogelijk is. De basisregels voor een DEMOS-dialoog vormen een belangrijke steun voor zowel de gespreksleider als de deelnemers. De basisregels moeten aan het begin van de dialoog worden gepresenteerd en besproken. Als begeleider kun je de deelnemers ook vragen of zij suggesties hebben voor aanpassingen of aanvullingen op de basisregels. Het is echter niet de bedoeling om een dialoog of discussie over de regels op gang te brengen, maar wel over het gekozen onderwerp van de Demos-dialoog. Elke deelnemer moet zich vervolgens aan deze regels houden.

Het is de taak van de gespreksleider om het gesprek te ondersteunen en de structuur te bieden en daar zelf deel van uit te maken. Een goede gespreksleider is actief, wat betekent dat deze aan de dialoog deelneemt op een manier die ieders deelname bevordert, bijvoorbeeld door eigen voorbeelden te geven en door anderen te stimuleren om hun ervaringen te delen en inspiratie op te doen. Dit moet gebeuren zonder partij te kiezen. Op die manier moet de gespreksleider zo neutraal mogelijk blijven. De gespreksleider is ook verantwoordelijk voor het tijdschema en hij moet ervoor zorgen dat iedereen de kans krijgt om deel te nemen aan de dialoog.

De gespreksleider zorgt ervoor dat de dialoog effect heeft. Dit betekent dat uw dialoog voldoet aan de belangrijkste doelstellingen van het DEMOS-project.

In de DEMOS-dialoog kan de impact worden gemeten aan de hand van de volgende vragen:

- Heb je een DEMOS-dialoog georganiseerd? Zo ja, dan heb je de maatschappelijke dialoog versterkt en burgers geholpen om op een inspirerende en constructieve manier meer te leren over democratie.

- Was er een diverse groep deelnemers? Zo ja, dan is de kans groter dat je nieuwe inzichten en een beter begrip hebt gekregen over jezelf, anderen en het onderwerp.

- Was de dialoog constructief? Zo ja, dan is de kans groter dat je het vertrouwen en de betrokkenheid binnen de groep bevordert, waardoor nieuwe inzichten en een beter begrip over jezelf, anderen en het onderwerp mogelijk worden.

- Was de dialoog gelijkwaardig – kreeg iedereen de kans om zich uit te spreken als hij of zij dat wilde? Zo ja, dan is de kans groter dat je verschillende invalshoeken op het onderwerp krijgt, waardoor je nieuwe inzichten en een beter begrip kunt krijgen van jezelf, anderen en het onderwerp.

- Hebben de deelnemers nieuwe inzichten opgedaan of belangrijke, persoonlijke gedachten gekregen? Zo ja, dan is de kans groter dat je meer inzicht krijgt in jezelf, in anderen en in het onderwerp.

- Als je de meeste van de bovenstaande vragen met ja hebt beantwoord, heb je de democratische cultuur met succes versterkt. Goed gedaan!

Het DEMOS-team verzamelt informatie en evaluaties over de DEMOS-dialogen om de impact van het project zichtbaar te maken.

De organisator/gespreksleider kan informatie delen over de dialoog en over de inzichten en bevindingen, mits hierover overeenstemming is bereikt met de deelnemers. De organisator/gespreksleider kan ook iemand uitnodigen om deel te nemen aan de dialoog, die het gesprek vastlegt op een manier die de anonimiteit van de deelnemers waarborgt. Dit maakt het eenvoudiger om de dialoog te evalueren en er verslag van uit te brengen. Na de dialoog kan de organisator 'bedankbrieven' sturen naar de deelnemers met bijvoorbeeld de belangrijkste inzichten die de deelnemer tijdens de dialoog heeft opgedaan (lees hier meer over in het DEMOS-dialoogscript).

Het is belangrijk dat het project de dialogen evalueert, zodat we de DEMOS-dialoogmethode verder kunnen ontwikkelen. De organisator/gespreksleider kan de deelnemers een QR-code voor de evaluatie-enquête geven, zodat ze deze zelf kunnen invullen, OF papieren evaluatieformulieren uitdelen die ze kunnen invullen – en deze vervolgens allemaal samen overzetten naar het Google Form-sjabloon op de DEMOS-website.

De DEMOS-dialoogmethode zorgt voor een gevoel van verbondenheid tussen de deelnemers en draagt bij aan maatschappelijke inclusie. Bovendien biedt ze een dieper inzicht in het betreffende onderwerp en in verschillende standpunten. In het beste geval leidt de dialoog tot onverwachte inzichten en nieuwe manieren van denken. Het doel is niet om tot unanimiteit te komen.

Twee belangrijke uitgangspunten van de DEMOS-dialoogmethode zijn:

1 Ontmoetingen tussen mensen met verschillende achtergronden

Houd er bij het organiseren van een DEMOS-dialoog rekening mee dat je niet alleen mensen uitnodigt die actief zijn of een krachtige stem hebben over het onderwerp, maar ook degenen die niet gehoord worden. Probeer niet alleen de uitersten of tegengestelde standpunten uit te nodigen, maar ook alle stemmen daartussenin die misschien niet zo gemakkelijk worden opgemerkt. Zo voorkomen we dat gepolariseerde standpunten over een onderwerp worden benadrukt en krijgen we ook nieuwe perspectieven te horen. Focus dus niet te veel op de effectiviteit of het aantal deelnemers aan uw dialoog, maar probeer in plaats daarvan na te denken over diversiteit en de verschillende achtergronden van de deelnemers. Dit kunnen bijvoorbeeld verschillende generaties, geslachten, opleidingsniveaus, woongebieden, inkomens, beroepen, minderheden enz. zijn. Probeer ook vooral diegenen uit te nodigen die doorgaans niet aan deze gesprekken deelnemen, de zogenaamde stille stemmen. De stille stemmen verschillen naargelang het onderwerp en de context, maar door ze te identificeren, kunt u een meer diverse en vruchtbare bijeenkomst organiseren. Deze mensen kunnen, afhankelijk van uw context, bijvoorbeeld senioren zijn, jongeren, ouders met kleine kinderen die geen tijd hebben om aanwezig te zijn of de stille collega's op je werkplek.

2 Praten over je eigen ervaringen

Een andere belangrijke factor in een DEMOS-dialoog is het perspectief van waaruit we aan de dialoog deelnemen. In veel gesprekken mengen we ons in de discussie met onze mening, die haaks staat op die van anderen. Of we organiseren een paneldiscussie waarin deskundigen over hun vakgebied spreken of hun standpunt verdedigen.

Maar wanneer een dialoog gericht is op een dieper begrip, is het effectiever en vruchtbaarder om over onze eigen ervaringen te praten. Dit zorgt ook voor meer gelijkwaardige ontmoetingen, omdat we zo mensen kunnen betrekken met zeer uiteenlopende kennisniveaus en verschillende standpunten over een onderwerp. Je hoeft geen expert te zijn op het gebied van het besproken onderwerp, maar je kunt wel over je eigen ervaringen praten, ongeacht welke DEMOS-kaart je als onderwerp kiest.

Deze manier van dialoog voeren verschilt van puur op kennis gebaseerde discussies en kan voor sommige deelnemers nieuw aanvoelen, of zelfs ongemakkelijk of moeilijk - maar het maakt nieuwe inzichten en een dieper begrip mogelijk. Het betekent niet dat we bepaalde soorten ervaringen moeten hebben of dat de deelnemers hun kennis moeten verbergen, maar eerder dat we op een manier praten waarbij we delen hoe dit onderwerp/thema/verschijnsel in ons leven zichtbaar is en welke ervaringen onze gedachten hebben beïnvloed. En niet alleen ervaringen, maar ook herinneringen, gevoelens en visies op de toekomst die bij ons opkomen. Wanneer we ervaringen delen in plaats van alleen onze meningen te uiten, gaan we meestal dieper in op een onderwerp. Bovendien creëert dit een sfeer waarin we niet het gevoel hebben dat we de andere deelnemers zozeer hoeven te verdedigen of tegen te spreken, of hun ervaring ‘af te nemen’. In plaats daarvan kunnen we op een veilige manier zeer uiteenlopende ervaringen met elkaar delen. Dit maakt een constructievere dialoog mogelijk.

Let op: Voordat we met onze dialoog beginnen, geven we eerst een op feiten gebaseerde inleiding met behulp van de DEMOS-dialoogkaarten, om ervoor te zorgen dat de discussie goed van start gaat. Het delen van ervaringen betekent niet dat het is toegestaan om de dialoog te gebruiken als middel om onjuiste informatie te verspreiden.

DIALOGUE ENGAGEMENT MODEL op basis van het competentiemodel [6]

➔ **4 stappen om beter te worden in DIALOOG**

1 **Breid je kennis uit:**

- Lees meer over dialogeren en andere communicatiemethoden
- De principes en technieken van dialoog en effectieve communicatie begrijpen

2 **Verbeter je communicatieve vaardigheden:**

- Verbeter je spreek- en luistervaardigheid (actief luisteren en duidelijk spreken)
- Let op 'lichaamstaal' en emoties

3 **Check je houding, motivatie en vastberadenheid:**

- Denk na over je instelling en je bereidheid tot dialoog
- Ga na in hoeverre je gemotiveerd bent om zinvolle gesprekken te voeren en hoe je die motivatie kunt vergroten

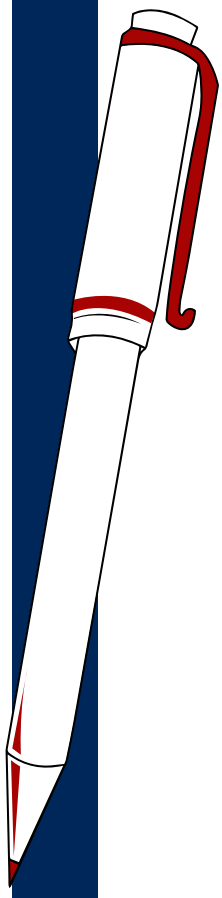
4 **Oefening:**

- Ga regelmatig de dialoog aan, zowel door verschillende bijeenkomsten bij te wonen als door zelf bijeenkomsten te organiseren of te leiden
- Pas het geleerde toe en verbeter je communicatieve vaardigheden

5 **EXTRA STAP: vier vooruitgang:** Wees trots op de kleine overwinningen tijdens je dialoogtraject!

Wat heb ik nodig om een DEMOS-dialoog te leiden?

- DEMOS-handleiding ☐
- DEMOS-dialoogkaarten ☐
- DEMOS-dialoogscenario (aangepast aan uw behoeften) ☐
- Een locatie ☐
- Deelnemers ☐
- Een notitieboekje en een pen voor jezelf ☐
- Pennen en papier of post-its voor de deelnemers ☐
- Iets te eten en drinken ☐
- Iemand die dingen en gedachten voor je opschrijft, indien gewenst ☐

DEMOS-dialoogscenario

Om je te helpen bij het organiseren van je eigen dialoog, hebben we een kant-en-klaar scnario opgesteld. Hierin vind je een globaal tijdschema, tips en aanwijzingen voor de gespreksleider, evenals een aantal vragen om je te helpen de dialoog op gang te brengen en af te ronden. Je kan het scenario aanpassen zodat het beter aansluit bij de groep, het onderwerp, het tijdschema en de locatie.

Best practices voor de gespreksleider

Als je deze stappen volgt, zul je waarschijnlijk succesvol zijn als begeleider van een DEMOS-dialoog. Meer hulpmiddelen voor de begeleider vind je op de website van de Timeout Foundation.

Voor aanvang van de dialoog

1 Oefen de dialoog van tevoren

Kies een onderwerp en neem de gekozen dialoogkaart door. Lees de DEMOS-gids en bekijk het DEMOS-dialoogscenario. Denk na over je eigen ervaringen met betrekking tot het gekozen onderwerp. Wat weet je er al van? Heb je een deskundige nodig om de dialoog te ondersteunen? Welke ervaringen en emoties heb je zelf bij dit onderwerp? Wat zou je helpen om als gespreksleider succesvol te zijn?

2 Nodig de deelnemers uit

Wie moet je uitnodigen? Hoe kunnen we nieuwe inzichten verwerven en elkaar beter leren kennen? Nodig de deelnemers uit en breng ze op de hoogte. Vertel ze waar de DEMOS-dialogen over gaan. Waarom is deelname voor hen de moeite waard?

3 Ruimte en sfeer

Probeer het gesprek te organiseren in een ruimte waar jullie in een kring kunnen zitten. Houd rekening met toegankelijkheid en neutraliteit. Zorg voor iets te drinken en een hapje; dat wordt meestal op prijs gesteld. Print de basisregels uit en hang ze op een zichtbare plek in de ruimte. Maak naamkaartjes waarop iedereen zijn of haar voornaam in HOOFDLETTERS kan schrijven, zodat deze voor anderen beter leesbaar is.

4 Houd hier (indien nodig) rekening mee

Houd rekening met de verschillende deelnemers, hun behoeften, toegankelijkheid en taalbarrières. Maak gebruik van je eigen expertise en kennis binnen je groep. De DEMOS-dialoog is flexibel – het belangrijkste is dat de groep meedoet, discussieert en gedachten en ervaringen uitwisselt.

Tijdens de dialoog

5 Inleiding

Vertel de deelnemers wat het doel van de dialoog is en breng hen op de hoogte van het onderwerp. Stel jezelf voor met je voornaam, als dat in jullie cultuur gebruikelijk is. De deelnemers hoeven tijdens de kennismaking geen cv te delen. Misschien kun je in plaats daarvan vertellen hoe je je voelt over je deelname aan de dialoog. Breek het ijs door te vragen naar het weer, hun favoriete ijsje of hun favoriete film.

6 Vertel iedereen dat we samen een succesvolle DEMOS-dialoog tot stand zullen brengen

Vertel de deelnemers dat hun gedachten niet perfect gestructureerd hoeven te zijn en dat ze geen uitgesproken mening over het onderwerp hoeven te hebben. Een dialoog draait om samen nadenken, om leren en om nieuwsgierigheid. Het is geen debat en ook geen wedstrijd om te zien wie de meeste kennis heeft. De DEMOS-dialoog draait ook om respect. Dat betekent echter niet dat je gebrek aan respect moet tolereren.

7 Gebruik indien nodig een 'spraakobject'

Dit voorwerp – bijvoorbeeld een waterfles, een bal of een stuk speelgoed – kan nuttig zijn als de groep erg actief, spraakzaam en praatgraag is. Vertel de deelnemers aan het begin van de dialoog wat het doel van het voorwerp is. De deelnemer die dit voorwerp vasthoudt, mag spreken, terwijl de anderen luisteren en niet onderbreken. Het voorwerp gaat van de ene deelnemer naar de andere, zodat iedereen aan het woord kan komen.

8 Neem de basisregels van de DEMOS-dialoog door

Zorg voor een constructieve discussie aan de hand van de gedragsregels. Leg de regels uit en neem ze samen met de deelnemers door. Vraag iedereen of er nog aanvullingen zijn en of ze zich aan deze regels willen houden. Indien nodig kun je de groep tijdens de dialoog aan deze regels herinneren.

9 Bevorder een gelijkwaardige discussie

Spreek de deelnemers aan met hun voornaam. Dat zorgt meestal voor meer vertrouwen en een ontspannen sfeer. Vertel de groep aan het begin van het gesprek dat je wilt dat iedereen meedoet, en vraag dit eventueel rechtstreeks aan hen om dit te bevorderen. Maak aantekeningen zodat je kunt bijhouden wie er al heeft gesproken en wie nog niet, zodat je degenen die nog niet hebben deelgenomen kunt vragen om iets te zeggen.

10 Stimuleer de deelnemers om een verband te leggen tussen wat zij zeggen en wat anderen hebben gezegd

Om de dialoog te verdiepen, is het belangrijk om de flow van het gesprek te ondersteunen. Vertel de deelnemers dat de dialoog meer diepgang krijgt als ze hun eigen opmerkingen koppelen aan wat anderen hebben gezegd. Stimuleer het delen van ervaringen: welke gedachten, emoties, herinneringen en ervaringen hebben de deelnemers bij dit onderwerp? Dit kan deelnemers helpen om zichzelf, anderen en het onderwerp zelf wat beter te begrijpen.

11 Zorg ervoor dat de groep 'on topic' blijft

Het gesprek kan weliswaar alle kanten opgaan, maar hoe meer de groep bij het onderwerp blijft en gedachten en ervaringen hierover uitwisselt, hoe groter de kans dat het begrip wordt verdiept.

12 Zorg ervoor dat het gesprek vertrouwelijk blijft

Deelnemers kunnen later hun persoonlijke mening delen, evenals de onderwerpen die tijdens de dialoog aan bod zijn gekomen en het feit dat ze aan een DEMOS-dialoog hebben deelgenomen. De identiteit van andere deelnemers moet vertrouwelijk blijven, tenzij er toestemming is om die informatie te delen.

13 Ondersteun en moedig aan

Bedank de deelnemers tijdens het gesprek wanneer ze hun gedachten en ervaringen delen. Bedank hen ook wanneer de afspraken worden nageleefd. Moedig degenen aan die nog niets hebben gezegd. Bedank ten slotte iedereen voor de tijd die ze hebben genomen om deel te nemen. Vraag om feedback.

14 Beperk indien nodig het aantal bijdragen en de lengte ervan

Het doel van de DEMOS-dialoog is om iedereen de kans te geven mee te doen, niet alleen de actieve en moedige deelnemers. Moedig iedereen aan om mee te doen en grijp zo nodig in als iemand een lange monoloog houdt. Als iemand het gesprek domineert, vraag hem of haar dan om even te wachten met zijn of haar bijdrage en ruimte te maken voor anderen.

15 Maak plaats voor degenen die wat stiller zijn

Het doel van de DEMOS-dialoog is om iedereen de kans te geven mee te doen, niet alleen de actieve en moedige deelnemers. Vraag degenen die nog niets hebben gezegd om het woord te nemen. Niemand hoeft echter gedwongen te worden om iets te zeggen. Je kunt de deelnemers ook aanmoedigen om het onderwerp eerst met hun buurman of buurvrouw te bespreken, voordat de dialoog met de hele groep begint. Soms zijn er meerdere dialogen nodig voordat iedereen zich op zijn gemak voelt om mee te doen. Dat is niet erg.

Aan het einde van de dialoog

16 Vraag naar opgedane inzichten

Vraag de deelnemers om de inzichten, belangrijke gedachten en/of persoonlijke voornemens die ze tijdens en naar aanleiding van de dialoog hebben opgedaan en bedacht, op te schrijven en deze vervolgens met de groep te delen. Inzichten helpen ons om de discussie af te ronden en meer te weten te komen over wat anderen belangrijk vonden. Je kunt de inzichten van de deelnemers verzamelen, vastleggen en samen met je bedankbrief naar de deelnemers terugsturen.

17 Vertel wat er na afloop van de dialoog zal gebeuren

Bedank de deelnemers en laat hen weten of je van plan bent om informatie over de sessie op sociale media te delen. Vraag om feedback en vraag hen of ze vinden dat de dialoog constructief en gelijkwaardig was. Je kunt hen aanmoedigen om zelf DEMOS-dialogen te organiseren en het project via de website en sociale media te volgen. Laat de deelnemers weten of je ideeën hebt over hoe je het gesprek en de inzichten kunt gebruiken.

6.4. Communiceren en de dialoog afronden

Communicatie

Je kan het DEMOS-communicatiemateriaal gebruiken om je dialoog en de inzichten die jij en de deelnemers tijdens en na afloop hebben opgedaan, onder de aandacht te brengen.

Use hashtag #DEMOSDialogue so that we can keep track of all the dialogues happening around Europe. You can also tag the DEMOS project as well as the partner organizations on your social media posts and stories.

Afsluiten en indruk maken na de dialoog

De belangrijkste doelstellingen van het DEMOS-project zijn:

1. Om de maatschappelijke dialoog te bevorderen
2. De dialoogvaardigheden van burgers verbeteren
3. Burgers helpen om op een inspirerende en constructieve manier meer te leren over democratie
4. Door middel van de drie bovengenoemde doelstellingen: de democratische cultuur versterken

Door zelf een DEMOS-dialoog te organiseren, draag je bij aan het bereiken van deze doelstellingen. Je kunt de impact vergroten door over je dialoog en de daaruit voortvloeiende inzichten te communiceren. Misschien kun je je vrienden aanmoedigen om zelf ook een DEMOS-dialoog te organiseren? Of organiseer je misschien nog een dialoog met dezelfde groep of met nieuwe deelnemers?

Wij van het DEMOS-team zouden ook graag willen weten hoe het is gegaan en welke inzichten je hebt opgedaan. Vul na je dialoog het Google-formulier in. Beantwoord de vragen en geef ons feedback. Zo help je ons om de inzichten en dialogen meer onder de aandacht te brengen en te laten zien dat het mogelijk is om constructieve dialoogsessies over belangrijke kwesties te organiseren – iedereen kan het!

De dialoog kan ook worden gevolgd door een workshop over het vinden van oplossingen of het nemen van beslissingen, als je dat wilt en als je dat nodig, mogelijk of nuttig acht.

Gefeliciteerd! Je bent aan het einde van de DEMOS-handleiding gekomen! Geniet van een kopje koffie of thee. Dit is het perfecte moment om te beginnen met het plannen en organiseren van je eigen DEMOS-dialoogevenement!

Referenties

1. Democracy Index 2023: Age of Conflict, Economist Intelligence Unit report, February 2024, at: https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2023/ (Accessed: February 26, 2024)

2. Christina Tudose, State of Democracy 2023, IPSOS KnowledgePanel, December 2023, at: https://www.ipsos.com/en/heading-biggest-election-year-ever-satisfaction-democracy-low (Accessed: February 21, 2024). Global State of Democracy 2023, International IDEA, at: https://www.idea.int/gsod/2023/ (Accessed: February 18, 2024)

3. Democracy Report 2023: Defiance in the Face of Autocratization, V-Dem Institute, at: https://www.v-dem.net/documents/29/V-dem_democracyreport2023_lowres.pdf (Accessed: February 23, 2024)

4. "Freedom in the World 2023: Marking 50 Years in the Struggle for Democracy", Freedom House, at: https://freedomhouse.org/sites/default/files/2023-03/FIW_World_2023_DigtalPDF.pdf (Accessed: February 24, 2024)

5. The DEMOS project's brief survey about democracy was carried out between November 2023 - January 2024, mostly focusing on the key three countries involved in the project - Croatia, Finland and Poland. Altogether 328 individuals filled out the survey: 122 in Polish language, 104 in Croatian language, 54 in English language (most diverse group - people with different nationalities, residing in 16 countries), and 48 in Finnish and Swedish languages

6. Competencies (competency model) are a combination/set of skills, knowledge, abilities, and other characteristics or personal attributes fundamental for success in a specific area (like a concrete job or being dialogue facilitator)

www.democracydialogues.eu